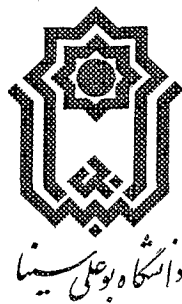

١٠٩٩٩.

۱۳۰۱/۱۱/۸۷
۲۴/۱۱/۸۷

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

گروه اقتصاد

پایان نامه:

برای اخذ درجه کارشناسی ارشد در رشته توسعه و برنامه ریزی اقتصادی

عنوان:

بررسی عوامل مؤثر بر سهم اشتغال نیروی کار ماهر به غیر ماهر در بخش صنعت

طی دوره (۱۳۸۵-۱۳۵۰)

استاد راهنما:

دکتر محمد مولایی

استاد مشاور:

دکتر ابوالفضل شاه آبادی

موسسه مطالعات و تحقیقات
دانشگاه بوعلی سینا

۱۳۰۱/۱۱/۸۷

پژوهشگر:

اله یار ذاکری خو

تیرماه ۱۳۸۷

۱۹۹۹

دانشکده ادبیات و علوم انسانی
مدیریت تحصیلات تکمیلی

با یاری خداوند بزرگ، جلسه دفاع از پایان نامه آقای اله یار ذاکری خو به شماره دانشجویی ۸۵۱۳۲۷۵۰۰۱ در رشته توسعه و برنامه ریزی اقتصادی دوره کارشناسی ارشد، روز شنبه مورخ ۸۷/۴/۱۵ رأس ساعت ۱۰ در سالن کنفرانس دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه بوعلی سینا همدان برگزار شد.

این پایان نامه با عنوان:

بررسی عوامل مؤثر بر سهم اشتغال نیروی کار ماهر به غیر ماهر در بخش صنعت طی دوره (۱۳۸۵-۱۳۵۰)

مورد تأیید هیات داوران قرار گرفت و با نمره ۱۹، و درجه عالی به تصویب رسید.

امضاء

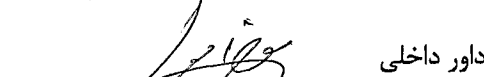
داوران:

استاد راهنما

دکتر محمد مولایی

استاد مشاور

دکتر ابوالفضل شاه آبادی

داور داخلی

دکتر محمد کاظم نظیری

داور خارجی

دکتر علی فلاحتی

مسئول تحصیلات تکمیلی

دکتر رحمان بختیاری

همه امتیازهای این پایان نامه به دانشگاه بوعلی سینا تعلق دارد. در صورت استفاده از تمام یا بخشی از مطالب پایان نامه در مجلات، کنفرانس ها و یا در سخنرانی ها، باید نام دانشگاه بوعلی سینا و اساتید راهنمای پایان نامه و نام دانشجو با ذکر مأخذ و ضمن کسب مجوز کتبی از دفتر تحصیلات تکمیلی دانشگاه دثبت شود. در غیر این صورت مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

بارانی باید تا رنگین کمانی برآید!

تقدیم به :

دو موهبت آسمانی پدر و مادر عزیزم

و

همسر مهربانم که صبر و تحمل ایشان در مسیر
تحصیل اینجانب ستودنی است.

پیشگفتار

امروزه اشتغال و به طور کلی نیروی انسانی و به ویژه نیروی انسانی متخصص جایگاه خاصی در مسائل اقتصادی و به ویژه رشد و توسعه اقتصادی دارد. نیروی انسانی متخصص در هر کشور جزء مهمترین سرمایه های آن کشور شناخته می شود. در کشورهای در حال توسعه به دلیل وجود عقب ماندگی صنعتی، نیاز به علم و تکنولوژی نیز کمتر احساس می شود و به دلیل عدم توجه به آن عقب ماندگی در علم و فناوری نیز تشدید می شود که این خود بار دیگر موجب عمیق تر شدن شکاف میان توسعه صنعتی این کشورها و کشورهای توسعه یافته می شود. بنابراین تحقیقات به صورت امری ضروری و ارکان لازم برای توسعه اقتصادی تلقی می شود. سرمایه گذاری مستقیم خارجی منتقل کننده فناوری و سرمایه به سایر کشورهاست، فناوری انتقال یافته نیز زمینه ساز اثرات سرریزی به اقتصاد های محلی می باشد. شرکت های چند ملیتی وقتی وارد کشور میزبان می شوند، چون دارای سطح برتر تکنولوژی هستند، لذا تقاضای آنها برای نیروی کار با کیفیت بیشتر است و هم چنین این مسأله موجب اثرگذاری روی شرکت های داخلی می شود و با پیشرفت تکنولوژی در شرکت های داخلی تقاضای آنها نیز برای نیروی کار ماهر افزایش می یابد و از طرفی افزایش سطح تجارت می تواند از طریق واردات تکنولوژی و ایجاد انگیزه صادرات بر بازار کار تأثیر گذار باشد. لذا ضروریست به بررسی عوامل تعیین کننده سهم اشتغال نیروی کار ماهر به غیر ماهر به ویژه سرمایه گذاری مستقیم خارجی، تجارت و R & D در بخش صنعت پرداخته شود.

بی شک نگارش این تحقیق بدون راهنمایی های اساتید محترم گروه اقتصاد میسر نبود. لازم می دانم که از راهنمایی های استاد محترم دکتر مولایی تشکر و قدر دانی لازم را به عمل آورم و همچنین از حسن نیت و راهنمایی های استاد محترم دکتر شاه آبادی نهایت تشکر را به عمل می آورم. از اساتید محترم گروه اقتصاد که به هر نحو اینجانب را در نگارش این تحقیق راهنمایی نموده اند سپاس گذاری می نمایم. از اساتید محترم دکتر فلاحتی و نظیری که زحمت مطالعه و داوری این تحقیق را به عهده گرفتند نهایت تشکر را به عمل می آورم. همچنین از همکاری و مساعدت دوستان گرامی آقای ساعت میرزایی و سلیمانی قدردانی لازم را به عمل می آورم.

چکیده

نام خانوادگی: ذاکری خو	نام: اله یار
عنوان پایان نامه: بررسی عوامل مؤثر بر سهم اشتغال نیروی کار ماهر به غیر ماهر در بخش صنعت	
استاد راهنما: دکتر محمد مولایی	استاد مشاور: دکتر ابوالفضل شاه آبادی
مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: توسعه اقتصادی و برنامه ریزی
دانشگاه: بوعلی سینا	دانشکده: ادبیات و علوم انسانی
تاریخ فارغ التحصیلی: تیرماه ۸۷	

توسعه انسانی به معنی ارتقاء توانمندی و ظرفیت نیروی انسانی و در نتیجه افزایش بهره وری فردی و اجتماعی وی از طریق آموزش و حرفه آموزی است. امروزه کارشناسان توسعه اقتصادی بر این باورند که نیروی انسانی آموزش دیده و توسعه یافته مهمترین عامل تأثیر گذار در فرایند توسعه اقتصادی اجتماعی کشورهاست. به همین جهت آنها بیش از پیش بر سرمایه گذاری در توسعه منابع انسانی تأکید می نمایند. از طرف دیگر، تحولات صورت گرفته در قالب اقتصاد نوین، رویکرد به توسعه منابع انسانی را تغییر داده و ویژگیهای نیروی انسانی توسعه یافته و مورد نیاز بازار کار، ابعاد گسترده تری پیدا کرده است. روند فزاینده وابستگی اقتصادی متقابل کشورهای جهان، در کنار فرصت های عظیمی که خلق کرده، نگرانی های زیادی را از جمله در زمینه اشتغال موجب شده است و موجب پدید آمدن دیدگاه های متفاوتی در مورد اثرات تحولات جهانی بر روی نیاز بازار کار و ویژگی های بازار کار شده است. در این تحقیق به دنبال بررسی عوامل مؤثر بر سهم اشتغال نیروی کار ماهر به غیر ماهر از جمله سرمایه گذاری مستقیم خارجی، تجارت و تحقیق توسعه در بخش صنعت هستیم. برای این منظور با استفاده از داده های سری-زمانی و روش تخمین OLS به برآورد اثرات هر یک از این عوامل بر روی نسبت اشتغال نیروی کار ماهر به غیر ماهر در بخش صنعت پرداخته می شود. نتایج تخمین نشان دهنده این است که نسبت صادرات کالاهای صنعتی به ارزش افزوده صنعت، واردات کالاهای صنعتی به ارزش افزوده صنعت، سرمایه گذاری مستقیم خارجی، تحقیق و توسعه، بهره وری سرمایه، بهره وری نیروی کار و سرمایه سرانه نیروی کار اثر مثبت بر روی نسبت اشتغال نیروی کار ماهر به غیر ماهر در بخش صنعت دارند. و دستمزد های نسبی نیروی کار ماهر به غیر ماهر اثر منفی بر روی نسبت اشتغال نیروی کار ماهر به غیر ماهر دارد.

فصل اول: کلیات تحقیق

صفحه

۱	۱-۱-مقدمه
۲	۲-۱-تعریف مساله
۳	۳-۱-ضرورت انجام تحقیق
۵	۴-۱-اهداف تحقیق
۵	۵-۱-فرضیات تحقیق
۵	۶-۱-روش انجام تحقیق
۶	۷-۱-روش گردآوری اطلاعات
۶	۸-۱-دوره زمانی تحقیق
۶	۹-۱-استفاده کنندگان تحقیق

صفحه

فصل دوم: مبانی نظری و مطالعات تجربی

۸	۱-۲-مقدمه
۹	۲-۲-مبانی نظری الگوهای اشتغال نیروی کار ماهر و غیر ماهر
۹	۱-۲-۲-تجارت و اشتغال
۱۲	۲-۲-۲-سرمایه گذاری مستقیم خارجی و اشتغال
۱۳	۳-۲-۲-تحقیق و توسعه و اشتغال
۱۶	۳-۲-مطالعات تجربی
۱۶	۱-۳-۲-مطالعات خارجی
۲۵	۲-۳-۲-مطالعات داخلی
۳۷	۴-۲-نتیجه گیری

صفحه

فصل سوم: تجزیه و تحلیل داده ها

۳۹	۱-۳-مقدمه
۴۰	۲-۳-توزیع جمعیت بر حسب بخش های عمده اقتصاد
۴۳	۳-۳-آموزش عالی و تقاضای نیروی کار
۴۹	۴-۳-روند سرمایه گذاری مستقیم خارجی در بخش صنعت
۴۹	۱-۴-۳-سرمایه گذاری مستقیم خارجی قبل از انقلاب:
۵۳	۲-۴-۳-سرمایه گذاری مستقیم خارجی بعد از انقلاب
۵۳	۱-دوره(۷۲-۱۳۵۷)
۵۴	۲-دوره(۷۸-۱۳۷۲)
۵۵	۳-دوره(۸۳-۱۳۷۹)
۶۰	۵-۳-بررسی روند برنامه تحقیقات صنعتی در ایران

ادامه فصل سوم: تجزیه و تحلیل داده ها

صفحه

۶۰	۳-۵-۱- بررسی روند اعتبارات تحقیقاتی
۶۲	۳-۵-۲- بررسی روند اعتبارات برنامه تحقیقات صنعتی
۶۸	۳-۶- روند صادرات و واردات صنعتی
۷۷	۳-۷- برآورد موجودی سرمایه در بخش صنعت
۷۹	۳-۸- توصیف داده ها
۸۰	۳-۹- نتیجه گیری

صفحه

فصل چهارم: تصریح و تخمین مدل و تحلیل نتایج

۸۲	۴-۱- مقدمه
۸۳	۴-۲- تصریح مدل
۸۸	۴-۳- آزمون مانایی
۹۱	۴-۴- تخمین مدل و تحلیل نتایج

صفحه

فصل پنجم: جمع بندی نتایج و پیشنهادات

۱۰۳	۵-۱- مقدمه
۱۰۴	۵-۲- جمع بندی مطالب و نتیجه گیری
۱۰۸	۵-۳- پیشنهادات
۱۰۹	فهرست منابع
۱۱۶	ضمایم

۵۱	نمودار ۱-۳: روند سرمایه گذاری مستقیم خارجی در صنعت (۱۳۵۰-۵۶)
۵۷	نمودار ۲-۳: روند سرمایه گذاری خارجی در صنعت (۱۳۷۳-۸۵)
۶۴	نمودار ۳-۳: روند تحقیقات صنعت (۱۳۵۰-۵۶)
۶۵	نمودار ۴-۳: روند تحقیقات صنعتی (۱۳۵۷-۸۵)

۲۰	جدول ۱-۲: تغییرات در نابرابری دستمزد θ و نرخ بیکاری نیروی کار غیرماهر (u)
۴۱	جدول ۱-۳: توزیع جمعیت شاغل بر حسب بخش های عمده اقتصادی
۴۱	جدول ۲-۳: روند ایجاد اشتغال در بخش های عمده اقتصادی
۴۵	جدول ۳-۳: وضعیت گروه های عمده فعالیت بر حسب نیروی شاغل متخصص
۴۸	جدول ۴-۳: شاغلان دارای تحصیلات عالی در زیر بخش های صنعت
۵۱	جدول ۵-۳: سرمایه گذاری مستقیم خارجی در صنعت (۵۶-۵۰)
۵۳	جدول ۶-۳: سرمایه گذاری خارجی به تفکیک رشته های مختلف صنعتی (۵۶-۱۳۵۰)
۵۶	جدول ۷-۳: سرمایه گذاری مستقیم خارجی در بخش صنعت (۸۵-۷۳)
۵۸	جدول ۸-۳: سرمایه گذاری خارجی در صنعت (۱۳۸۶-۱۳۷۲)
۶۱	جدول ۹-۳: نسبت اعتبارات تحقیقاتی دولتی به تولید ناخالص داخلی
۶۳	جدول ۱۰-۳: اعتبارات برنامه تحقیقات صنعتی
۶۶	جدول ۱۱-۳: سهم از R & D در صنایع مختلف (۸۵-۱۳۷۳)
۷۰	جدول ۱۲-۳: صادرات صنعتی بر حسب تعرفه به قیمت های جاری و واقعی
۷۲	جدول ۱۳-۳: واردات صنعت بر حسب تعرفه به قیمت های جاری و واقعی
۷۳	جدول ۱۴-۳: میانگین نرخ رشد صادرات و واردات صنعت به قیمت های واقعی
۷۵	جدول ۱۵-۳: ارزش واردات صنعتی بر حسب قسمت های تعرفه گمرکی
۷۶	جدول ۱۶-۳: ارزش صادرات صنعتی بر حسب قسمت های تعرفه گمرکی
۸۹	جدول ۱-۴: نتایج آزمون ADF در سطح داده ها
۹۰	جدول ۲-۴: نتایج آزمون ADF با یک تفاضل مرتبه اول
۹۰	جدول ۳-۴: نتایج آزمون هم انباشتگی برای پسماند ها
۱۰۰	جدول ۴-۴: نتایج تخمین مدل

فصل اول: کلیات تحقیق

با ظهور روند افزایش نرخ بیکاری در دهه ۷۰ میلادی در کشورهای صنعتی، اقتصاددانان تحقیقات فراوانی را آغاز کردند، به طوری که هر یک در چارچوب تئوری های رایج با تبیین نظری مسئله بیکاری مبادرت ورزیدند. آنها مطرح کردند که برای کاهش بیکاری علاوه بر اعمال مجموعه سیاستهای پولی و مالی مؤثر در تقاضای کل، عوامل اساسی دیگری در سطح خرد نیز در گسترش بیکاری مؤثرند که باید مورد توجه قرار گیرند. در این خصوص، کشورها انواع برنامه‌های متنوع اشتغال زایی را اجرا کرده‌اند که استفاده از تجربه‌های آنها اهمیت زیادی دارد، از جمله انعطاف‌پذیری نهاده های تولیدی برای افزایش قدرت رقابت با بنگاههای رقیب خارجی و همچنین، الگوی آموزشی آنها در زمینه‌های پایه‌ای (آموزشهای عالی و فنی و حرفه‌ای) در راستای انطباق مالکیت فردی از جمله عواملی هستند که بر روی ساختار بازار کار برای تقاضای نیروی کار تأثیر می‌گذارند.

امروزه، صرفاً در شرایطی می‌توان به حصول حیات موفق اقتصادی و تداوم آن امید داشت که نیروی کار در خدمت اهداف توسعه جامعه قرار گیرد. بخش صنعت یکی از مهمترین بخشهای اقتصادی است که در فرآیند توسعه نقش چشمگیری در ایجاد اشتغال ایفا می‌کند. در مسیر رشد و توسعه اقتصادی، به تدریج، از سهم اشتغال کشاورزی کاسته می‌شود و سهم اشتغال بخشهای صنعت و خدمات افزایش می‌یابد. در این تحقیق به مطالعه عوامل تعیین کننده نسبت اشتغال نیروی کار ماهر به غیر ماهر به ویژه سرمایه گذاری مستقیم خارجی، تجارت و $R \& D$ در بخش صنعت در ایران پرداخته می‌شود. برای این منظور با استفاده از اطلاعات آماری و منابع مرتبط به دنبال تخمین مدلی در ارتباط با عوامل تعیین کننده سهم اشتغال نیروی کار ماهر به غیرماهر در بخش صنعت می‌باشیم.

۱-۲- تعریف مساله و بیان نکات اصلی:

روند فزاینده وابستگی اقتصادی متقابل کشورهای جهان، به واسطه رشد تجارت برون مرزی، نقل و انتقال بین المللی سرمایه و تحولات اساسی فناوری، در کنار فرصت های عظیمی که خلق کرده نگرانی های زیادی را در مسائل مختلف اقتصاد از جمله در زمینه اشتغال موجب شده است. به عنوان مثال می توان به روند ایجاد و نابودی مشاغل در فرآیند جهانی شدن، افزایش نابرابری دستمزد، تغییر در ترکیب شاغلان بخش های اقتصادی، ارتقا و رشد بهره وری و کارآیی نیروی کار، افزایش حساسیت تقاضای نیروی کار، اشاره کرد. افزایش قابل توجه سرمایه گذاری مستقیم خارجی و رشد سریع تجارت جهانی به یک بحث سیاستی در ادبیات دانشگاهی در خصوص اثرات و الزامات یکپارچگی فزاینده اقتصاد جهانی انجامیده است. در کشورهای در حال توسعه این ترس و نگرانی که آزاد سازی به کاهش و از دست دادن شغل و افزایش نابرابری منجر خواهد شد، وجود دارد.

در کشورهای صادر کننده سرمایه گذاری مستقیم خارجی مانند آمریکا و اروپای غربی تقاضا برای نیروی کار غیرماهر در حال کاهش و برای نیروی کار ماهر در حال افزایش است. یکی از دلایل وجود چنین وضعیتی وجود نیروی کار غیرماهر در سایر کشورها از جمله کشورهای در حال توسعه است. در کشورهای میزبان نیز اثر سرمایه گذاری مستقیم خارجی بر اشتغال نیروی کار غیر ماهر منفی و بر اشتغال نیروی کار ماهر مثبت است. عمده دلایل آن وجود شکاف مهارت در این دو نوع کشورهاست. به هر حال افزایش تقاضا برای کارگران ماهر در اثر ورود جریان سرمایه گذاری مستقیم خارجی به دو دلیل است: نخست اینکه شرکتهای چند ملیتی که وارد کشورهای دیگر می شوند معمولاً دارای تکنولوژی برتری نسبت به شرکت های داخلی هستند و به همین دلیل تقاضای آنها برای نیروی کار ماهر بیشتر است و عامل دوم اثر سرریز^۱ است و در اثر تکنولوژی جدید و با وارد شدن سرمایه گذاری مستقیم خارجی به کشور میزبان ایجاد می شود.

^۱ Spillover Effect.

اثر سرریز موجب یکسان سازی و هماهنگی بخش های مختلف اقتصاد داخلی شده و در نهایت منجر به افزایش بهره وری برای نیروی کار ماهر در بخش های مختلف اقتصاد داخلی می گردد و نتیجه آن افزایش تقاضا برای نیروی کار ماهر است. تجارت خارجی می تواند وارد کننده تکنولوژی بالاتر به داخل کشور باشد که نیاز برای نیروی کار ماهر برای تطبیق با تکنولوژی برتر وارداتی به دنبال آن احساس می شود. در نتیجه تقاضا برای نیروی کار ماهر افزایش می یابد و فرصت های شغلی برای نیروی کار غیر ماهر از بین می رود. سرمایه گذاری در تحقیق و توسعه موجب افزایش کارایی و بهره وری نیروی کار و افزایش سطح تولید می شود. با افزایش بهره وری نیروی کار تقاضا برای نیروی کار ماهر افزایش می یابد.

۱-۳- ضرورت انجام پژوهش:

امروزه این اعتقاد وجود دارد که موتور رشد و توسعه فراگیر جوامع و کشورهای مختلف، پیشرفت های صنعتی و تولیدی آنها و به عبارت دیگر، توسعه صنعتی و تکنولوژیکی است. در کشورهای در حال توسعه به دلیل وجود عقب ماندگی صنعتی، نیاز به علم و تکنولوژی نیز کمتر احساس می شود و به دلیل عدم توجه به آن عقب ماندگی در علم و فناوری نیز تشدید می شود که این خود بار دیگر موجب عمیق تر شدن شکاف میان توسعه صنعتی این کشورها و کشورهای توسعه یافته می شود. بنابراین تحقیقات به صورت امری ضروری و ارکان لازم برای توسعه اقتصادی تلقی می شود. سرمایه گذاری مستقیم خارجی منتقل کننده فناوری و سرمایه به سایر کشورهاست، فناوری انتقال یافته نیز زمینه ساز اثرات سرریزی به اقتصاد های محلی می باشد. در عمل این اثر شامل هر مزیت ناشی از انتقال فناوری است که می تواند شامل کسب دانش مربوط به فناوری و مدیریت باشد که بنگاه های سرمایه گذار خارجی توأم با فعالیت خود در کشور میزبان انتقال می دهند. افزون بر این زمینه ساز رشد اقتصادی در کشور های در حال توسعه است که از طریق انتقال فناوری و اثرات سرریزی تحقق می یابد. با ورود سرمایه گذاری مستقیم خارجی به کشورهای در حال توسعه به دلیل شکاف مهارت موجود بین بنگاه های داخلی و خارجی انتظار می رود تقاضا برای نیروی کار ماهر

افزایش یابد. شرکت های چند ملیتی وقتی وارد کشور میزبان می شوند چون دارای سطح برتر تکنولوژی هستند لذا تقاضای آنها برای نیروی کار با کیفیت بیشتر است و هم چنین این مسأله موجب اثرگذاری روی شرکت های داخلی می شود و با پیشرفت تکنولوژی در شرکت های داخلی تقاضای آنها نیز برای نیروی کار ماهر افزایش می یابد. همچنین یکی از عوامل مهم تعیین کننده در سرریز سرمایه گذاری مستقیم خارجی ظرفیت جذب تکنولوژی ورودی بنگاه های خارجی است که سطح سرمایه گذاری در تحقیق و توسعه معرف آن می باشد. و از طرفی افزایش سطح تجارت می تواند از واردات تکنولوژی برتر بر بازار کار تاثیر گذار باشد. با توجه به این توضیحات ضروریست به بررسی عوامل تعیین کننده نسبت اشتغال نیروی کار ماهر به غیر ماهر به ویژه سرمایه گذاری مستقیم خارجی، تجارت و R & D در بخش صنعت در اقتصاد ایران پرداخته شود، به عبارت دیگر عوامل مؤثر چه تأثیری روی ساختار بازار کار و اشتغال در بخش صنعت در اقتصاد ایران دارد و از آنجا که بخش صنعت در اقتصاد ایران دارای دوگانگی تکنولوژی است در نتیجه تأثیر عوامل تعیین کننده به ویژه سرمایه گذاری مستقیم خارجی، تجارت و R & D روی اشتغال این بخش می تواند ما را از اثرات احتمالی آن آگاه کند و در اتخاذ سیاست های مناسب یاری نماید. از آنجا که تاکنون مطالعات انجام شده در داخل به بررسی نقش R & D، FDI و تجارت بر سهم اشتغال نیروی کار ماهر و غیرماهر در بخش صنعت نپرداخته اند لذا ضروریست به بررسی عوامل تعیین کننده سهم اشتغال نیروی کار ماهر به غیر ماهر به ویژه سرمایه گذاری مستقیم خارجی، تجارت و R & D در بخش صنعت پرداخته شود.

۴-۱- اهداف تحقیق:

۱. مطالعه تغییر در سهم اشتغال نیروی کار ماهر به غیر ماهر بخش صنعت متأثر از سرمایه گذاری مستقیم خارجی، تحقیق و توسعه و تجارت
۲. مقایسه اثر سرمایه گذاری مستقیم خارجی، تجارت و R & D بر روی نسبت اشتغال نیروی کار ماهر به غیر ماهر در بخش صنعت در اقتصاد ایران

۵-۱- فرضیات تحقیق:

۱. سرمایه گذاری مستقیم خارجی باعث افزایش سهم شاغلین ماهر به غیرماهر در بخش صنعت در اقتصاد ایران می شود.
۲. تجارت باعث افزایش سهم شاغلین ماهر به غیرماهر در بخش صنعت در اقتصاد ایران می شود.
۳. تحقیق و توسعه R & D باعث افزایش سهم شاغلین ماهر به غیرماهر در بخش صنعت در اقتصاد ایران می شود.

۶-۱- روش انجام تحقیق:

در این تحقیق به مطالعه عوامل تعیین کننده سهم اشتغال نیروی کار ماهر به غیرماهر به خصوص سرمایه گذاری مستقیم خارجی، تجارت و R&D در بخش صنعت در اقتصاد ایران می پردازیم. در ابتدا مطالعات لازم در رابطه با مبانی نظری و ادبیات موضوع با استفاده از منابع گوناگون انجام شد و دیدگاه های مختلف پیرامون عوامل مؤثر سهم اشتغال نیروی کار ماهر و غیر ماهر بررسی شد. پس از بررسی دیدگاه های مختلف، متغیر های تاثیر گذار و اساسی با توجه به مبانی نظری موجود و وضعیت اقتصاد کشور شناسایی شدند پس از شناسایی متغیر ها به جمع آوری اطلاعات لازم پرداخته شد. در نهایت مدل مناسب با وضعیت بخش صنعت انتخاب و تخمین زده شد و آزمون های لازم اقتصاد سنجی برای تخمین مناسب انجام شد. تجزیه تحلیل اطلاعات به روش سری زمانی و تخمین و برآورد مدل به روش اقتصاد سنجی و با استفاده از نرم افزار *Eviews5* انجام شده است.

۱-۷- روش گرد آوری اطلاعات:

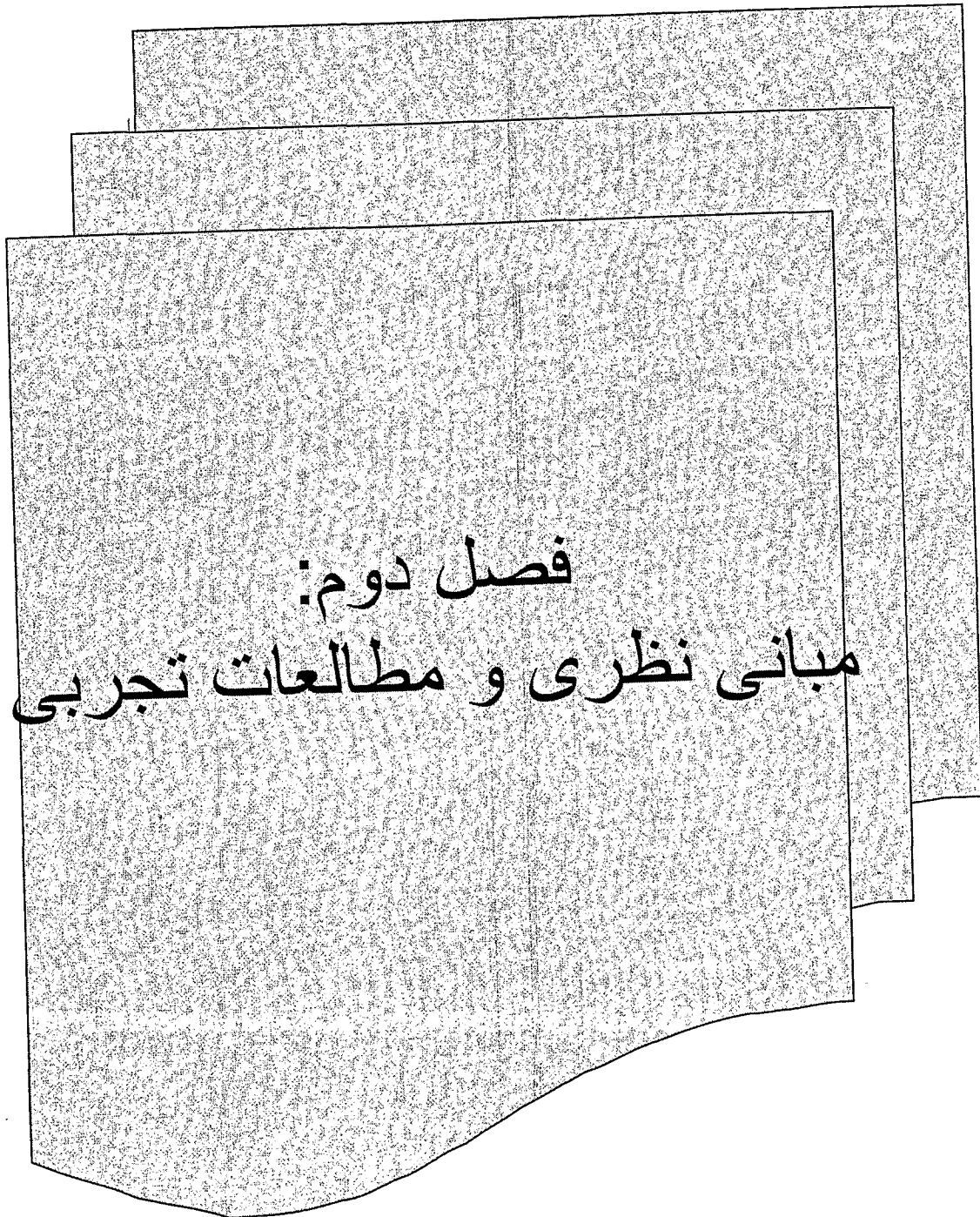
مطالعات مربوط به ادبیات موضوع و پیشینه تحقیق، به روش کتابخانه ای انجام شده و همچنین اطلاعات آماری مورد نیاز برای تخمین مدل از اسناد و منابع مراکز آماری از جمله اطلاعات مرکز آمار ایران، سازمان برنامه و بودجه، بانک مرکزی و سازمان تأمین اجتماعی و سازمان سرمایه گذاری و کمکهای فنی و اقتصادی استفاده شده است. همچنین در محاسبه متغیرهایی که نیاز به برآورد آنها بود از نظر کارشناسان مربوطه و روشهای معمول برآورد متغیرها استفاده شده است.

۱-۸- دوره زمانی تحقیق:

در این تحقیق برای تجزیه و تحلیل وضعیت بخش صنعت و برآورد مدل از اطلاعات آماری لازم برای بخش صنعت طی دوره زمانی ۱۳۸۵-۱۳۵۰ استفاده شده است.

۱-۹- استفاده کنندگان از این تحقیق:

از نتایج این تحقیق سازمان ها و مؤسساتی مثل معاونت راهبردی ریاست جمهوری و وزارت صنایع و معادن ، وزارت بازرگانی و سازمان سرمایه گذاری و کمک های فنی و اقتصادی می توانند استفاده نمایند.

فصل دوم:
مبانی نظری و مطالعات تجربی

۲-۱- مقدمه

امروزه اشتغال و به طور کلی نیروی انسانی و به ویژه نیروی انسانی متخصص جایگاه خاصی در مسائل اقتصادی و به ویژه رشد و توسعه اقتصادی دارد. نیروی انسانی کانون توجه در تئوری های توسعه است، بخصوص در طول دهه های اخیر مزیت نسبی کشورها به وسیله توجه به نیروی انسانی به ویژه نیروی انسانی متخصص مشخص می شود. نیروی انسانی متخصص در هر کشور جزء مهمترین سرمایه های آن کشور شناخته می شود و در استفاده بهینه از امکانات کشوری نقش مؤثری دارد. از طرف دیگر با توجه به روند روبه رشد وابستگی اقتصادی کشورها از طریق رشد تجارت برون مرزی، نقل و انتقالات بین المللی سرمایه و تحولات فناوری در کنار فرصت های عظیمی که خلق شده نگرانی های زیادی نیز در ارتباط با افزایش نابرابری دستمزد، نابودی مشاغل، تغییر در ترکیب شاغلان و مسائلی از این قبیل وجود دارد. در این فصل به بررسی الگوها و مطالعات انجام شده در رابطه با عوامل تأثیرگذار بر نسبت اشتغال نیروی کار ماهر به غیر ماهر می پردازیم.